

DECIZII

DECIZIA (UE) 2022/2349 A CONSILIULUI

din 21 noiembrie 2022

privind autorizarea începerii negocierilor, în numele Uniunii Europene, în vederea unei convenții a Consiliului Europei privind inteligența artificială, drepturile omului, democrația și statul de drept

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 114 coroborat cu articolul 218 alineatele (3) și (4),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

întrucât:

- (1) În 2021, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a înființat un Comitet pentru inteligența artificială (CAI) pentru perioada 2022-2024, însărcinat să organizeze un proces internațional de negociere în vederea elaborării unui cadru juridic privind dezvoltarea, proiectarea și aplicarea inteligenței artificiale (IA), care să fie bazat pe standardele Consiliului Europei privind drepturile omului, democrația și statul de drept și să favorizeze inovarea.
- (2) La 30 iunie 2022, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a însărcinat CAI să elaboreze cu celeritate, în conformitate cu mandatul său, un instrument obligatoriu din punct de vedere juridic cu caracter transversal, fie o convenție sau o convenție-cadru) privind IA, bazat pe standardele Consiliului Europei privind drepturile omului, democrația și statul de drept, axat pe principii generale comune, favorabil inovării și deschis participării statelor terțe, ținând seama în același timp de alte cadre juridice relevante existente sau în curs de dezvoltare la nivel internațional.
- (3) Ulterior, președintele CAI a propus un proiect preliminar pentru o convenție sau convenție-cadru a Consiliului Europei privind inteligența artificială, drepturile omului, democrația și statul de drept (denumită în continuare „convenția”). Proiectul preliminar respectiv include dispoziții referitoare la scop, obiect și domeniul de aplicare, definiții, principii fundamentale, inclusiv garanții procedurale și drepturi aplicabile tuturor sistemelor de IA, indiferent de nivelul lor de risc, măsuri suplimentare pentru sistemele de IA din sectorul public și pentru sistemele de IA care prezintă niveluri de risc „inacceptabile” și „semnificative”, un mecanism pentru acțiunile subsecvente și pentru cooperare, dispoziții finale, inclusiv posibilitatea aderării Uniunii la o astfel de convenție și un apendice, în curs de elaborare, privind o metodologie de evaluare a riscurilor și a impactului sistemelor de IA.

- (4) Uniunea a adoptat norme comune care vor fi afectate de elementele avute în vedere în ceea ce privește convenția. Printre respectivele elemente se numără, în special, un set cuprinzător de norme privind piața unică pentru produsele ⁽¹⁾ și serviciile ⁽²⁾ pentru care pot fi utilizate sisteme de IA, precum și acte din legislația secundară a Uniunii ⁽³⁾ care pun în aplicare Carta drepturilor fundamentale a UE ⁽⁴⁾, având în vedere că este probabil ca, în anumite circumstanțe, aceste drepturi să fie afectate negativ de dezvoltarea și utilizarea anumitor sisteme de IA.
- (5) În plus, la 21 aprilie 2021, Comisia a prezentat o propunere legislativă cu privire la un regulament de stabilire a unor norme armonizate pentru IA, care se află în curs de negociere de către Parlamentul European și Consiliu. Convenția se suprapune într-o mare măsură cu propunerea legislativă respectivă în ceea ce privește domeniul său de aplicare, deoarece ambele instrumente urmăresc să stabilească norme aplicabile proiectării, dezvoltării și aplicării sistemelor de IA, furnizate și utilizate de entități publice sau private.
- (6) Prin urmare, încheierea convenției poate afecta normele comune existente și viitoare ale Uniunii sau poate modifica domeniul de aplicare al acestora în sensul articolului 3 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).
- (7) Pentru a proteja integritatea dreptului Uniunii și pentru a asigura coerența dintre normele prevăzute în dreptul internațional și cele prevăzute în dreptul Uniunii, ar trebui să înceapă negocierii în vederea unei convenții în ceea ce privește aspectele care intră în sfera de competență exclusivă a Uniunii.
- (8) Convenția are potențialul de a stabili standarde internaționale ridicate privind reglementarea inteligenței artificiale care afectează drepturile omului, funcționarea democrației și respectarea statului de drept, în special având în vedere lucrările desfășurate deja de Consiliul Europei în respectivul domeniu.

(1) Directiva 85/374/CEE a Consiliului din 25 iulie 1985 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre cu privire la răspunderea pentru produsele cu defect (JO L 210, 7.8.1985, p. 29); Directiva 2001/95/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 decembrie 2001 privind siguranța generală a produselor (JO L 11, 15.1.2002, p. 4); Directiva 2006/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 mai 2006 privind echipamentele tehnice și de modificare a Directivei 95/16/CE (JO L 157, 9.6.2006, p. 24); Directiva 2009/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 iunie 2009 privind siguranța jucăriilor (JO L 170, 30.6.2009, p. 1); Directiva 2014/53/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind armonizarea legislației statelor membre referitoare la punerea la dispoziție pe piață a echipamentelor radio și de abrogare a Directivei 1999/5/CE (JO L 153, 22.5.2014, p. 62); Regulamentul (UE) 2017/745 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2017 privind dispozitivele medicale, de modificare a Directivei 2001/83/CE, a Regulamentului (CE) nr. 178/2002 și a Regulamentului (CE) nr. 1223/2009 și de abrogare a Directivelor 90/385/CEE și 93/42/CEE ale Consiliului (JO L 117, 5.5.2017, p. 1); Regulamentul (UE) 2019/2144 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2019 privind cerințele pentru omologarea de tip a autovehiculelor și remorcilor acestora, precum și a sistemelor, componentelor și unităților tehnice separate destinate unor astfel de vehicule, în ceea ce privește siguranța generală a acestora și protecția ocupanților vehiculului și a utilizatorilor vulnerabili ai drumurilor, de modificare a Regulamentului (UE) 2018/858 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 78/2009, (CE) nr. 79/2009 și (CE) nr. 661/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentelor (CE) nr. 631/2009, (UE) nr. 406/2010, (UE) nr. 672/2010, (UE) nr. 1003/2010, (UE) nr. 1005/2010, (UE) nr. 1008/2010, (UE) nr. 1009/2010, (UE) nr. 19/2011, (UE) nr. 109/2011, (UE) nr. 458/2011, (UE) nr. 65/2012, (UE) nr. 130/2012, (UE) nr. 347/2012, (UE) nr. 351/2012, (UE) nr. 1230/2012 și (UE) 2015/166 ale Comisiei (JO L 325, 16.12.2019, p. 1).

(2) Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă (directiva privind comerțul electronic) (JO L 178, 17.7.2000, p. 1); Directiva 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne (JO L 376, 27.12.2006, p. 36); Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului (JO L 133, 22.5.2008, p. 66).

(3) Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică (JO L 180, 19.7.2000, p. 22); Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă (JO L 303, 2.12.2000, p. 16); Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice) (JO L 201, 31.7.2002, p. 37); Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) (JO L 119, 4.5.2016, p. 1); Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului (JO L 119, 4.5.2016, p. 89).

(4) Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (JO C 326, 26.10.2012, p. 391).

- (9) Prezenta decizie nu ar trebui să aducă atingere participării statelor membre la negocierile pentru convenție, precum și niciunei decizii ulterioare a unui stat membru de încheiere, semnare sau ratificare a convenției nici participării statelor membre la negocierile de aderare a Uniunii la convenție.
- (10) Securitatea națională rămâne responsabilitatea exclusivă a fiecărui stat membru, în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE). În cadrul punerii în aplicare a convenției, statelor membre le revine sarcina de a-și determina, în conformitate cu articolul 216 alineatul (2) din TFUE, interesele esențiale în materie de securitate și de a adopta măsurile adecvate pentru a-și asigura securitatea internă și externă, fără ca dreptul Uniunii să devină inaplicabil și fără ca acestea să fie scutite de obligația de a respecta dreptul Uniunii.
- (11) Toate statele membre sunt, de asemenea, membre ale Consiliului Europei. Având în vedere respectiva situație specială, statele membre prezente la negocieri privind convenția ar trebui, în conformitate cu principiul cooperării loiale, menționat la articolul 4 alineatul (3) din TUE, și în condiții de respect reciproc deplin, să îl sprijine pe negociatorul Uniunii să îndeplinească sarcinile care decurg din tratate.
- (12) Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor a fost consultată în conformitate cu articolul 42 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2018/1725 al Parlamentului European și al Consiliului (*) și a emis un aviz la 13 octombrie 2022 (**),

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

- (1) Comisia este autorizată să înceapă negocieri, în numele Uniunii, în ceea ce privește aspectele care intră în sfera de competență exclusivă a Uniunii, în vederea unei convenții a Consiliului Europei privind inteligența artificială, drepturile omului, democrația și statul de drept.
- (2) Negocierile se desfășoară pe baza directivelor de negociere ale Consiliului prevăzute în addendumul la prezenta decizie, care pot fi revizuite și, după caz, completate în funcție de evoluția negocierilor.

Articolul 2

Negocierile menționate la articolul 1 se desfășoară cu consultarea Grupului de lucru pentru telecomunicații și societatea informațională, care este desemnat prin prezenta decizie drept comitet special în înțelesul articolului 218 alineatul (4) din TFUE.

Comisia raportează periodic comitetului special menționat la primul paragraf cu privire la măsurile luate în temeiul prezentei decizii și îl consultă cu regularitate.

Comisia informează Consiliul, ori de câte ori acesta solicită acest lucru, cu privire la desfășurarea și rezultatul negocierilor, inclusiv în scris.

În măsura în care obiectul negocierilor intră parțial în sfera de competență a Uniunii și parțial în sfera de competență a statelor sale membre, Comisia și statele membre cooperează îndeaproape pe parcursul procesului de negociere cu scopul de a asigura o reprezentare unitară a Uniunii pe plan extern.

(*) Regulamentul (UE) 2018/1725 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 45/2001 și a Deciziei nr. 1247/2002/CE (JO L 295, 21.11.2018, p. 39).

(**) Avizul 20/2022 al Autorității Europene pentru Protecția Datelor privind Recomandarea de decizie a Consiliului de autorizare a deschiderii negocierilor, în numele Uniunii Europene, pentru o convenție a Consiliului Europei privind inteligența artificială, drepturile omului, democrația și statul de drept (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

Articolul 3

Prezenta decizie se adresează Comisiei.

Adoptată la Bruxelles, 21 noiembrie 2022.

Pentru Consiliu
Președintele
Z. NEKULA
